

Karty płatnicze wciąż sprawiają pro

Małgorzata Krzyżowska
adwokat, Aliant®
Krzyżowska
Międzynarodowa
Kancelaria
Prawna

Transakcje z użyciem kart płatniczych stają się coraz bardziej popularne i coraz bardziej wypierają gotówkowe. Świadczą o tym m.in. dane NBP: w II kwartale 2017 r. liczba kart płatniczych w obiegu była rekordowa – 37,8 mln, o 28 tys. wyższa niż w marcu. Rekordowa była też liczba terminali POS obsługujących płatności – 584 tys., a zainstalowane były łącznie w 430 tys. placówek. Od kwietnia do czerwca przeprowadzono za ich pośrednictwem 955,5 mln transakcji – także najwięcej w historii. Pomimo upowszechnienia kart przepisy związane z korzystaniem z nich nie zawsze są znane sprzedawcom i konsumentom. Świadczą o tym m.in. liczne opisywane w prasie i internecie przypadki sporów, np. w sytuacji odmowy przyjęcia karty od klienta albo gdy sprzedawca prosi o przedstawienie dowodu osobistego przy określonej wysokości transakcji. Jak się okazuje, w tym ostatnim przypadku sprzedawcy często czynią to bezprawnie. Dziś odpowiadamy zatem na wybrane pytania przedsiębiorców.

OPRAC. JP

ODMOWA PRZYJĘCIA ZAPŁATY KARTĄ

Czy sprzedawca może odmówić dokonania transakcji kartą płatniczą?

Tak, sprzedawca (akceptant) może odmówić dokonania transakcji kartą płatniczą. Odmowa przyjęcia zapłaty przez sprzedawcę może nastąpić w przypadku:

- 1) upływu terminu, do którego jest możliwe korzystanie z karty;
- 2) zablokowania karty, o czym sygnalizuje terminal już przy podejmowaniu próby dokonania transakcji;
- 3) niezgodności podpisu kupującego na karcie, który to podpis identyfikuje taką osobę, z podpisem na dokumencie obciążeniowym (np. wydruk z kasy, rachunek);
- 4) odmowy okazania dokumentu stwierdzającego tożsamość na uzasadnioną prośbę sprzedawcy (o tym uprawnieniu dalej);
- 5) stwierdzenia posługiwania się kartą przez osobę nieuprawnioną;
- 6) braku możliwości dokonania akceptacji transakcji płatniczej.

Należy podkreślić, że po pierwsze, powyższe przyczyny odmowy przeprowadzenia transakcji kartą są jedynymi, na które sprzedawca ma prawo się powołać. Po drugie, trzeba zwrócić uwagę na to, że przepis art. 59e ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2003; dalej: u.u.p.), który przewiduje powyższe przyczyny odmowy, wyraźnie stanowi o prawie sprzedawcy (akceptanta transakcji), nie zaś o jego obowiązku. Wobec powyższego to od wyłącznej decyzji sprzedawcy (akceptanta transakcji) zależy, czy pomimo zaistnienia wyżej wspomnianych okoliczności przeprowadzi transakcję kartą, czy odmówi jej przeprowadzenia.

ZATRZYMANIE KARTY

Czy sprzedawca może zatrzymać kartę płatniczą? W jakich przypadkach?

Tak, sprzedawca może zatrzymać kartę płatniczą. Takie prawo przysługuje mu na podstawie art. 59f ust. 2 u.u.p., gdy:

- 1) nastąpił upływ terminu, do którego jest możliwe korzystanie z karty,
- 2) karta została zablokowana,
- 3) występuje niezgodność podpisu osoby upoważnionej do używania instrumentu płatniczego widniejącego na instrumencie i podpisu złożonego na dokumencie obciążeniowym,
- 4) sprzedawca stwierdzi, że osoba nieuprawniona posługuje się kartą,
- 5) w przypadku otrzymania od agenta rozliczeniowego polecenia zatrzymania instrumentu płatniczego (np. gdy komunikat wyświetli się na terminalu).

Podobnie jak w przypadku odmowy ze strony sprzedawcy przeprowadzenia transakcji płatniczej kartą, wyłącznie w gestii sprzedawcy leży decyzja o zatrzymaniu karty. Artykuł 59f ust. 2 u.u.p. przewiduje bowiem prawo, nie obowiązek jej zatrzymania.

Kiedy sprzedawca musi zatrzymać kartę?

Jak wskazano w odpowiedzi na inne pytanie, w przypadku odmowy przez sprzedawcę dokonania transakcji kartą płatniczą, w gestii sprzedawcy leży decyzja o zatrzymaniu instrumentu płatniczego, zgodnie z wyraźną dys-

pozycją art. 59f ust. 2 u.u.p. Może się jednak zdarzyć, że umowa pomiędzy sprzedawcą a bankiem lub agentem rozliczeniowym przewiduje obowiązek zatrzymania karty przez sprzedawcę w opisanych wyżej przypadkach. W takiej sytuacji sprzedawca – związany zapisami umowy – ma prawo ją zatrzymać. W praktyce w takim przypadku bank będący wydawcą po sprawdzeniu w swojej bazie danych wydaje dyspozycję zatrzymania karty. Polecenie zatrzymania może być wydane telefonicznie przez pracownika centrum obsługi rozliczeniowej (agenta rozliczeniowego) albo przez pojawienie się komunikatu na wyświetlaczu terminala.

Jakie kroki powinien podjąć przedsiębiorca po zatrzymaniu karty? Jakiego obowiązku?

Artykuł 59f ust. 3 u.u.p. nakłada na sprzedawcę (akceptanta) oraz na agenta rozliczeniowego obowiązek ustalenia i przestrzegania procedur bezpieczeństwa. W szczególności przepis ten przewiduje, że akceptant nie może udostępniać osobom nieuprawnionym danych o użytkowniku i osobie przez niego upoważnionej do używania karty płatniczej, a także jest zobowiązany zapobiegać nieprawidłowemu użyciu lub skopiowaniu instrumentu płatniczego. Dodatkowo, zgodnie z rekomendacją nr 10 wydaną przez Komisję Nadzoru Finansowego, dostawcy usług płatniczych powinni stosować mechanizmy monitorowania transakcji mające na

WAŻNE Przedsiębiorca nie może wprowadzić obowiązku legitymowania klientów przy każdej płatności kartą powyżej 1000 zł. Sprzedawca może żądać dokumentu tożsamości tylko w przypadku powzięcia uzasadnionych wątpliwości.

celu zapobieganie nielegalnym, oszukańcym transakcjom oraz wykrywanie i blokowanie tego typu prób transakcji przed wykonaniem przez dostawcę usługi płatności internetowej. Transakcje podejrzane lub wysokiego ryzyka powinny podlegać szczególnej procedurze kontroli i oceny (źródło: uchwała KNF z 17 listopada 2015 r. – wydanie rekomendacji dotyczącej bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w internecie przez banki, krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe; Dz.Urz. KNF z 2015 r. nr 56).

Agenci rozliczeniowi, którzy udostępniają sprzedawcom terminale płatnicze, procedurę związaną z zatrzymaniem karty opisują w umowach lub regulaminach świadczenia usług.

Sprzedawca, zgodnie z wymogami wynikającymi z umowy zawartej z agentem rozliczeniowym, sporządza protokół zatrzymania karty, zwykle na opracowanym przez agenta wzorze. Protokół zawiera rubryki, w których należy opisać przyczynę zatrzymania, numer zatrzymanej karty oraz dane jej posiadacza, a także dane personalne i teleadresowe sprzedawcy. Za karty zatrzymane i odesłane do agenta rozliczeniowego może być wypłacana nagroda w wysokości ustalonej przez wydawcę karty. W przypadku gdy w wyniku zatrzymania karty sprzedawca miałby otrzymać za to nagrodę, podaje się też dane urzędu skarbowego sprzedawcy.

Umowy zawierane pomiędzy agentem rozliczeniowym a akceptantem (sprzedającym) lub warunki współpra-

cy przewidują indywidualne procedury postępowania w tym zakresie, jak również powinny zawierać informację dotyczącą właściwego poinformowania klienta o przyczynach zatrzymania oraz dalszym postępowaniu. Umowy te mogą też zawierać postanowienia dotyczące odpowiedniego przecięcia karty płatniczej. Czynność ta stanowi wyraz obowiązku zabezpieczenia karty przed jej użyciem przez inną osobę nieuprawnioną. Plastikowy nośnik wraz z protokołem zatrzymania i opisem zdarzenia przesyła się do agenta rozliczeniowego na przez niego wskazany adres.

W umowach i regulaminach wskazuje się również wyjątki, w których sprzedawca może odstąpić od zatrzymania karty, przykładowo w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia sprzedawcy – wówczas po ustaniu zagrożenia ma on obowiązek sporządzić notatkę z opisem zdarzenia i przesłać ją do agenta rozliczeniowego. Zwykle robi się to na specjalnie przygotowanym przez agenta rozliczeniowego formularzu.

Jakich informacji powinien udzielić sprzedawca klientowi, zatrzymując kartę?

Sprzedawca informuje klienta o przyczynach zatrzymania karty i musi to być jedna z przyczyn wymienionych w powołanym wcześniej przepisie art. 59f ust. 2 u.u.p. Przede wszystkim powinien poinformować, że to bank zażądał takiego działania. Należy podkre-

ślić, że we wszystkich przypadkach zatrzymanie karty ma na celu ochronę finansów osoby uprawnionej do posługiwania się nią. Przykładowo, w przypadku karty, która została uprzednio zastrzeżona, sprzedawca (akceptant) ma prawo

domniemywać, że osoba posługująca się nią nie jest uprawnionym posiadaczem lub użytkownikiem. W takiej sytuacji, m.in. w celu zapobieżenia popełnieniu wykroczenia lub przestępstwa na skutek obciążenia rachunku danej karty, powinna nastąpić odmowa realizacji transakcji przy jej użyciu i jej zatrzymanie. W konsekwencji osoba nieuprawniona nie będzie mogła użyć plastiku. Podobnie należy traktować przypadek, w którym sprzedawca stwierdzi niezgodność podpisu na karcie płatniczej z podpisem na dokumencie obciążeniowym. Może to oznaczać, że osoba posługująca się kartą nie jest do tego uprawniona. Wskazać też należy, że wprowadzenie podpisu może ulegać pewnej modyfikacji w miarę upływu czasu, jednak karty płatnicze mają stosunkowo krótkie terminy ważności. Zatem z założenia przyjmuje się, że podpis na dokumencie obciążeniowym powinien być zgodny z tym przedstawionym jako wzór na plastiku.

WERYFIKACJA TOŻSAMOŚCI

Czy przyjmując kartę płatniczą, sprzedawca ma prawo żądać okazania dowodu osobistego? W jakich przypadkach może to zrobić? Czy w sytuacji, kiedy klient odmówi okazania dowodu, sprzedawca może zatrzymać kartę?

W przypadku uzasadnionych wątpliwości sprzedawca (akceptant) może żądać od osoby korzystającej z karty płatniczej identyfikującej osobę upoważnioną do jej używania okazania dokumentu stwierdzającego jej tożsamość. Niestety treść art. 59f nie precyzuje tych uzasadnionych wątpliwości. Ocena, czy taka sytuacja ma miejsce, należy zatem po pierwsze do sprzedawcy. Po drugie, mogą one być określone bardziej precyzyjnie w umowie między agentem rozliczeniowym a sprzedawcą (akceptantem). Zwykle ma to miejsce w sytuacjach, gdy wizerunek osoby na zdjęciu jest inny niż wizerunek osoby, która posługuje się kartą, ale zdarza się to również w sytuacjach, gdy karta płatnicza nie jest podpisana. Sprzedawca może też zatrzymać kartę płatniczą. Takie prawo przysługuje mu na podstawie przepisu art. 59f ust. 2 u.u.p. np. w sytuacji gdy występuje niezgodność podpisu osoby upoważnionej do używania instrumentu płatniczego widniejącego na instrumencie i podpisu złożonego na dokumencie obciążeniowym albo sprzedawca stwierdzi, że osoba nieuprawniona posługuje się kartą.

Należy mieć także na względzie, że karta płatnicza może być wydana na okaziciela (art. 59a u.u.p.). W takim przypadku osoba upoważniona do używania karty ma obowiązek okazania dokumentu tożsamości w celu dokonania transakcji płatności kartą (art. 59b). Przepis ten wskazuje, że obowiązek ten powstaje na żądanie akceptanta (sprzedawcy), przez co w sytuacji braku takiego żądania, nie ma konieczności okazywania dokumentu potwierdzającego tożsamość.

Kiedy może nastąpić blokada karty?

Artykuł 41 u.u.p. przewiduje, że w umowie ramowej można zastrzec prawo dostawcy do blokowania instrumentu płatniczego w następujących przypadkach:

- 1) z uzasadnionych przyczyn związanych z bezpieczeństwem instrumentu płatniczego,
- 2) w związku z podejrzeniem nieuprawnionego użycia instrumentu płatniczego lub umyślnego doprowadzenia do nieautoryzowanej transakcji płatniczej, lub
- 3) z powodu zwiększenia ryzyka utraty przez płatnika zdolności kredytowej wymaganej dla danego instrumentu płatniczego, gdy korzystanie z instrumentu płatniczego jest związane z korzystaniem przez płatnika z udzielonego mu kredytu.

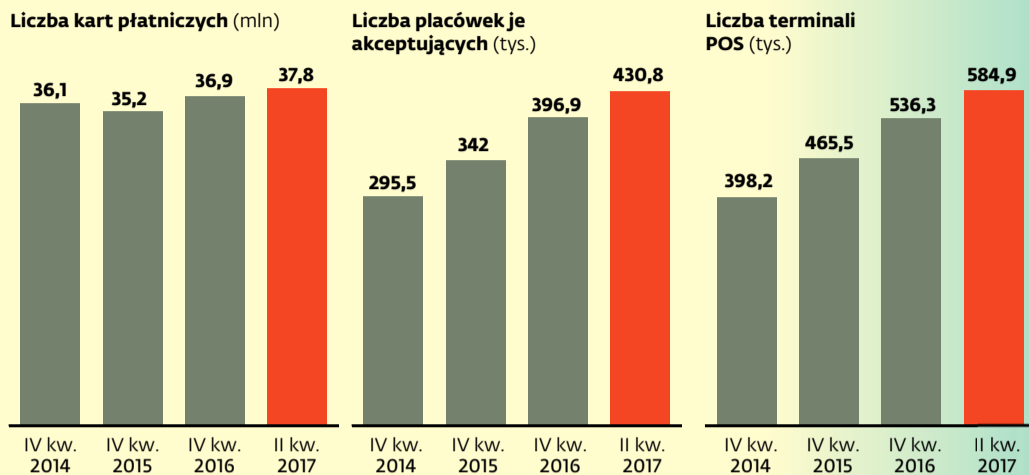
Bank powinien jednak poinformować płatnika o zablokowaniu instrumentu płatniczego przed zablokowaniem karty, a jeżeli nie jest to możliwe – niezwłocznie po jej zablokowaniu. Nie dotyczy to przypadków, gdy przekazanie informacji o zablokowaniu instrumentu byłoby nieuzasadnione ze względów bezpieczeństwa lub zabronione na mocy odrębnych przepisów.

W jednym ze sklepów sprzedawca żąda od klientów okazania dowodu przy płatności powyżej 1000 zł. Robi to z ostrożności, obawiając się, że ktoś posłuży się skradzioną kartą. Czy ma do tego prawo?

Nie, sprzedawca nie może z góry ustalić takiej zasady. Artykuł 59f u.u.p. jasno

Problemy przedsiębiorcom

Transakcje kartami coraz bardziej popularne

Źródło: NBP

stanowi, że żądanie dokumentu tożsamości może nastąpić tylko w przypadku powzięcia przez sprzedawcę uzasadnionych wątpliwości. Wprawdzie ustawa tego nie precyzuje, jednak z pewnością przepisu tego nie powinno się interpretować w oderwaniu od pozostałych. Należy zatem przyjąć, że te uzasadnione wątpliwości powinny być jednak związane z podejrzeniem, iż kartą posługuje się nieuprawniona osoba lub w przypadku gdy sprzedawca dostrzeże niezgodność podpisu na wydruku potwierdzenia transakcji z podpisem na karcie. W sytuacji gdy sprzedawca odgórnie ustala, że każda transakcja kartą powyżej określonej kwoty wymaga okazania dowodu osobistego, to działa niezgodnie z obowiązującym prawem. Sprzedawca, który z obawy przed oszustwem wymaga od klientów więcej niż przewiduje ustawa, nie korzysta ze swych praw, lecz ich nadużywa. Naraża się przy tym nie tylko na utratę klientów, lecz także na zgłoszenie takiego działania np. do Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej, do której zadań należy kontrola legalności i rzetelności działania przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie produkcji, handlu i usług.

Należy zatem pamiętać, że żądanie okazania dowodu tożsamości może nastąpić jedynie w wyjątkowych przypadkach. Nie można natomiast uczynić z tego reguły przy płatnościach powyżej ustalonych odgórnie kwot transakcji.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ FINANSOWA

Czy sprzedawca ponosi odpowiedzialność finansową w przypadku, kiedy sprzeda towar osobie, która posłużyła się kradzioną kartą?

Nie ma na to pytanie jednoznacznej odpowiedzi. Sprzedawca ponosi odpowiedzialność za swoje działanie niezgodne z prawem. Na przykład, jeśli przeprowadził transakcję z osobą, która posłużyła się kradzioną kartą. Tyle że jeśli kradzież karty nie została jeszcze zgłoszona i sprzedawcy nie wyświetlił się komunikat o zatrzymaniu karty, to nie sposób czynić mu zarzutu, że sprzedał towar tej osobie.

Oczywiście w przypadku gdy kartą przypisaną do Janiny Kowalskiej posłużył się mężczyzna, to sprzedawca powinien na to zwrócić uwagę i poprosić o okazanie dowodu tożsamości. Wobec stwierdzenia, że kartą posługuje się inna osoba, powinien zatrzymać kartę. Jeśli sprzedawca zignoruje to, że kartą posługuje się inna osoba niż wskazana na karcie, to oczywiście naraża się na odpowiedzialność, która może prowadzić nawet do obowiązku zwrotu należności otrzymanej w związku z przeprowadzoną transakcją.

PŁATNOŚCI DOKONYWANE PRZEZ DZIECI

Czy można przyjąć płatność kartą od dziecka, gdy posługuje się kartą rodzica? Jak powinien postąpić sprzedawca w takiej sytuacji?

Użytkownikiem karty może być małoletni, posiadający ograniczoną zdolność do czynności prawnych (po ukończeniu 13 lat – art. 15 kodeksu cywilnego). Co do zasady małoletni, którzy ukończyli lat 13, mogą dokonywać płatności kartą, a więc mogą zaciągać zobowiązanie, pod warunkiem uzyskania zgody ich przedstawiciela ustawowego. Należy podkreślić, że w przypadku gdy małoletni dokonuje w ocenie sprzedawcy płatności o znacznej wartości, sprzedawca może wymagać jednak zaakceptowania lub potwierdzenia tej czynności przez rodzica lub innego przedstawiciela ustawowego dziecka. W przeciwnym razie sprzedawca naraża się na to, że umowa zawarta z małoletnim zostanie uznana za nieważną, a sprzedawca zobowiązany do zwrotu otrzymanej kwoty (art. 18 kodeksu cywilnego). Mogą się także pojawić sytuacje, w których to sprzedawca będzie się chciał uchylić od skutków prawnych zawartej z małoletnim umowy przez powoływanie się na zawarcie umowy bez zgody przedstawiciela ustawowego. Może to dotyczyć sytuacji, gdy po zawarciu umowy sprzedawca stwierdzi, że umowa została zawarta na mało korzystnych dla niego warunkach. Kwestionowanie umowy w ten sposób musi być jednak poprzedzone wezwaniem opiekuna prawnego przez sprzedawcę do potwierdzenia umowy. W wezwaniu należy wyznaczyć odpowiedni termin na potwierdzenie umowy. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu sprzedawca staje się wolny od zobowiązania, czyli uznaje się, że do zawarcia umowy nie doszło.

Jednocześnie warto dodać, że przykładowo 17-letni chłopiec, który postanowił nabyć telewizor w cenie 10 tys. zł, może następnie sam potwierdzić ważność tej umowy po dacie swoich 18. urodzin. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bowiem sama potwierdzić umowę po uzyskaniu pełnej zdolności do tych czynności.

Pomimo wyżej wskazanych obostrzeń i ryzyka związanego z zawieraniem umów z małoletnimi, którzy ukończyli lat 13, ustawodawca przewidział też pewne ułatwienia. Mianowicie 13-latek może bez zgody przedstawiciela ustawowego zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego (art. 20 k.c.). Co do zasady zatem małoletni, którzy ukończyli lat 13, są uprawnieni do dokonywania płatności kartą podczas drobnych zakupów, np. żywności, niedrogiej odzieży, zabawek, książek.

Należy zauważyć, że prawo bankowe w przepisie art. 58 przewiduje możliwość swobodnego dysponowania środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku oszczędnościowym, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej przez małoletniego posiadacza po ukończeniu 13 lat, o ile nie sprzeciwi się temu na piśmie jego przedstawiciel ustawowy. Niezależnie od tego, jak wynika z art. 21 kodeksu cywilnego, małoletni po ukończeniu 13. roku życia mogą bez zgody przedstawiciela usta-

wowego rozporządzać swoim zarobkiem, chyba że sąd opiekuńczy z ważnych powodów postanowi inaczej.

INFORMACJA O AKCEPTACJI KART

Czy sprzedawca ma obowiązek poinformowania, jakimi kartami przyjmuje płatności? Czy naklejenie informacji na drzwiach jest dobrowolne, czy też obowiązkowe?

Tak, sprzedawca, który przyjmuje płatności kartą, ma obowiązek poinformowania o tym, jakie karty honoruje. Artykuł 59 ustawy o usługach płatniczych nakłada na akceptanta (np. sprzedawcę) obowiązek oznaczania miejsca, w którym prowadzi działalność, w sposób umożliwiający jednoznaczne ustalenie, przy użyciu jakich instrumentów płatniczych możliwe jest dokonanie transakcji płatniczej w ramach prowadzonej przez niego działalności, w szczególności wskazuje zakres akceptowanych kart płatniczych. Naklejenie informacji na drzwiach sklepu jest jedną z takich możliwości. Odpowiednia forma informowania może wynikać z umowy agenta rozliczeniowego z właścicielem sklepu.

Przedsiębiorca nakleić informację o tym, że przyjmuje płatności kartą, ale w praktyce tego nie robi. Czy grozi mu odpowiedzialność, np. z tytułu wprowadzania w błąd?

Z punktu widzenia konkurenta sklepu naklejenie informacji o płatności kartą pomimo braku takiej możliwości można potraktować jako czyn nieuczciwej konkurencji. Zgodnie z definicją art. 3 ustawy z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003 r. poz. 1503 ze zm.) czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. Takim czynem jest wprowadzające w błąd oznaczenie towarów lub usług. Z punktu widzenia konsumenta z kolei ważne są uregulowania zawarte w ustawie z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Taką nieuczciwą praktyką może być wprowadzanie konsumenta w błąd w ten sposób, że informuje się o możliwym sposobie płatności, podczas gdy jest to informacja nieprawdziwa. Gdyby konsument wiedział, że nie będzie możliwe dokonywanie płatności kartą, nie wszedłby do tego sklepu, a więc nie doszłoby do transakcji. Praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Czy można ustanowić limit transakcji? Jeśli tak, to czy trzeba o tym informować, np. wywiesić informację o limicie? Niektóre kioski odmawiają przyjęcia płatności kartą w sytuacji, gdy jest to bilet. Czy postępują właściwie? Czy powinny wywiesić w takim przypadku informację o tym, że nie akceptują płatności kartą za niektóre transakcje?

Przepisy prawa milczą na temat zakazu co do możliwości określania minimalnej kwoty, od której akceptowana jest płatność kartą. Jednak bardzo często zakaz ustalania kwoty minimalnej wynika z umowy zawartej między akceptantem, np. sprzedawcą a agentem rozliczeniowym/organizacją płatniczą, np. Visa czy MasterCard. Organizacje te, co leży w interesie konsumenta, bronią stanowiska, że wszelkie ograniczenia powinny wynikać wyłącznie ze względów bezpieczeństwa przeprowadzenia transakcji, a czynnik ekonomiczny się do nich nie zalicza. W sytuacji, w której klient spotyka się z odmową zapłaty kartą, przede wszystkim może się domagać od sprzedawcy lub właściciela sklepu przysługującego mu prawa do zapłaty kartą, niezależnie od kwoty transakcji. Istnieje ryzyko, że zgłosi skargę do agenta rozliczeniowego, który obsługuje transakcje lub złoży zawiadomienie w banku, z którego pochodzi jego karta. W efekcie sprzedawca może się narażać na ryzyko, że z punktem, który samodzielnie ustala limity niezgodne z umową, współpracująca zostanie rozwiązana, a sklep poniesie karę finansową na skutek naruszenia warunków umowy zawartej z agentem rozliczeniowym (art. 15 u.u.p.).

OPŁATY ZA PŁATNOŚCI

Czy sklep lub placówka usługowa mogą obciążać klientów dodatkową opłatą za płatność kartą?

Artykuł 38a pkt 1 u.u.p. wskazuje, że organizacja kartowa, wydawca karty płatniczej oraz agent rozliczeniowy udostępniają na swoich stronach internetowych informację o aktualnych stawkach opłaty interchange. Sklepy i placówki usługowe mogą zatem obciążać klientów dodatkowymi kosztami za płatność kartą, jednak, jak wynika z rozporządzenia UE 2015/751 z 29 kwietnia 2015 r., dostawcy usług płatniczych nie mogą oferować ani żądać opłaty interchange z tytułu pojedynczej transakcji w wysokości przekraczającej 0,2 proc. wartości transakcji w odniesieniu do transakcji kartą debetową. Z kolei w przypadku płatności kartą kredytową, wysokość opłaty interchange nie może przekroczyć 0,3 proc. Kwoty te są więc stosunkowo małe i nie obciążają w znaczący sposób potencjalnego klienta.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z 29 kwietnia 2015 r. określa ramy działania w tym zakresie przez państwa członkowskie UE. Mianowicie w przypadku krajowych transakcji kartą debetową poszczególne kraje mogą określić procentowy pułap opłaty interchange z tytułu pojedynczej transakcji niższy niż wspomniana wartość, a także mogą nałożyć stałą maksymalną kwotę opłaty jako limit kwoty opłaty wynikającej z mającej zastosowanie stawki procentowej. Alternatywnie państwo może zezwolić dostawcom usług płatniczych na stosowanie opłaty interchange z tytułu pojedynczej transakcji w wysokości nieprzekraczającej 0,05 euro lub w państwach członkowskich, których walutą nie jest euro, odpowiadającej jej wartości w walucie krajowej na dzień 8 czerwca 2015 r., która jest aktualizowana co pięć lat lub w przypadku znaczącej zmiany kursu wymiany. Ta opłata interchange z tytułu pojedynczej transakcji może też być stosowana w połączeniu z maksymalnymi stawkami procentowymi nieprzekraczającymi 0,2 proc., pod warunkiem że suma opłat interchange w danym systemie kart płatniczych nigdy nie przekracza 0,2 proc. całkowitej rocznej wartości transakcji w przypadku krajowych transakcji kartą debetową w ramach każdego systemu kart płatniczych.

Co ważne, dostawcy usług płatniczych nie mogą oferować ani żądać – w odniesieniu do transakcji kartą kredytową – opłaty interchange z tytułu pojedynczej transakcji w wysokości przekraczającej 0,3 proc. wartości transakcji. W przypadku krajowych transakcji kartą kredytową państwa członkowskie mogą określić niższy pułap opłaty interchange z tytułu pojedynczej transakcji.